

คำวินิจฉัย (พิตวา) จุฬาราชมนตรี ที่ 3/2557

เรื่อง การใช้ยาสวนทางทวาร

คำถาม : การใช้ยาสวนทางทวารหนัก (Rectal suppositories / Rectal enema) การใส่สายสวนปัสสาวะ (Urinary catheter) เพื่อทำการรักษาผู้ป่วย หรือ ตรวจและทำหัตถการแก่ผู้ป่วยในระหว่างการถือศีลอดทำให้เสียการถือศีลอดหรือไม่?

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. การสวนทางทวารหนักและทวารเบา เป็นวิธีการทางการแพทย์ชนิดหนึ่ง อาจใช้ทั้งช่วยในการวินิจฉัยและการรักษาโรค เช่น การสวนสายยางหรือไฟเบอร์ เข้าไปทางทวารหนัก จนไปถึงลำไส้ใหญ่เพื่อส่องดูว่ามีแผลหรือมีก้อนเนื้อผิดปกติหรือไม่ หลังจากนั้นอาจขูดหรือตัดแผลหรือชิ้นเนื้อนำมาพิสูจน์หาจุลินทรีย์โรคนั้นว่าเกิดจากอะไร เพื่อวางแผนการรักษาต่อไป สำหรับกรณีช่วยการรักษาก็อาจทำได้โดยการสอดใส่ยาหรือสารบางอย่างเข้าไปทางสาย เพื่อเข้าไปถึงรอยโรคในลำไส้เพื่อรักษาได้ หรืออาจใส่น้ำเกลือหรือสารบางอย่างเข้าทางทวารหนักเพื่อช่วยให้มีการถ่ายอุจจาระออกมาในผู้ที่มีอาการท้องผูกเรื้อรังและใช้ยาถ่ายแบบรับประทานไม่ได้ผล

2. การสวนทางเดินปัสสาวะหรือทวารเบา ก็เช่นเดียวกันใช้ได้ทั้งช่วยในการส่องดูรอยโรคในทางเดินปัสสาวะ ท่อปัสสาวะ กระเพาะปัสสาวะ และอวัยวะใกล้เคียง รวมทั้งการใส่ยาเพื่อการรักษาและการสวนให้ปัสสาวะออกมาในผู้ป่วยทางเดินปัสสาวะอุดตัน ถ่ายปัสสาวะออกไม่ได้ เป็นต้น

คำวินิจฉัย

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين ... وبعد :

พิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

การใช้ยาสวนทางทวารหนัก การเหน็บ หรือการสอดสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นวัตถุเข้าไปในช่อง

ทวารหนัก เพื่อให้อุจจาระออกเป็นต้น และการใส่สายสวนปัสสาวะเข้าสู่ช่องทวารเบาหรือทางเดินปัสสาวะ จะด้วยเหตุทำการรักษาผู้ป่วยหรือตรวจและทำหัตถการแก่ผู้ป่วยหรือเหตุอื่นใดในระหว่างการถือศีลอดของผู้ป่วย ย่อมทำให้เสียการถือศีลอดในทุกกรณีที่กล่าวมาตามคำวินิจฉัยของนักวิชาการสังกัดมัชฮับอัช-ชาฟีอี๋ ทั้งนี้ ในกรณีของการใช้ยาสวนทวารหนักหรือการเหน็บนักวิชาการสังกัดมัชฮับอัล-ฮะนะฟี๋, อัล-มาลิกี๋ และอัล-ฮัมบาลี๋ เห็นพ้องตรงกับนักวิชาการสังกัดมัชฮับอัช-ชาฟีอี๋ ว่าทำให้เสียศีลอด ส่วนกรณีของการใส่สายสวนปัสสาวะเข้าสู่ช่องทวารเบาหรือทางเดินปัสสาวะนั้น นักวิชาการสังกัดมัชฮับอัล-ฮะนะฟี๋, อัล-มาลิกี๋ และอัล-ฮัมบาลี๋ เห็นตรงกันว่าไม่ทำให้เสียการถือศีลอด

พิจารณาตามคำวินิจฉัยของปวงปราชญ์ (ญุมฮูร อัล-อุละมาอ์) ข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การใช้ยาสวนทางทวารหนักหรือการเหน็บ ทำให้เสียการถือศีลอด ส่วนการใส่สายสวนปัสสาวะเข้าสู่ช่องทวารเบาหรือทางเดินปัสสาวะนั้น ไม่ทำให้เสียการถือศีลอดแต่อย่างใด ⁽¹⁾

والله اعلم بالصواب

อาคิส พิทักษ์คุมพล

จุฬาราชมนตรี

(1) อัล-ฟิกฮุลอิสลามียะ วะ อะดีลละตุฮฺ: ดร.วะฮ์บะฮ์ อัช-ชูฮัยลียะ : 2/652, 657, 660, 665, 670, 678, และอัล-ฟิกฮุลมันฮะญียะ : 2/84